

Dopis Efezským 1:3-14

„Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo bylo Bůh. To bylo na počátku u Boha. Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic, co jest. V něm byl život a život byl světlo lidí. To světlo ve tmě svítí a tma je nepohltila.

Od Boha byl poslán člověk, jménem Jan. Ten přišel proto, aby vydal svědectví o tom světle, aby všichni uvěřili skrze něho. Jan sám nebyl tím světlem, ale přišel, aby o tom světle vydal svědectví. Bylo tu pravé světlo, které osvěcuje každého člověka; to přicházelo do světa. Na světě byl, svět skrze něj povstal, ale svět ho nepoznal. Přišel do svého vlastního, ale jeho vlastní ho nepřijali. Těm pak, kteří ho přijali a věří v jeho jméno, dal moc stát se Božími dětmi. Ti se nenarodili, jen jako se rodí lidé, jako děti pozemských otců, nýbrž narodili se z Boha. A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy. Jan o něm vydával svědectví a volal: „To je ten, o němž jsem řekl: Přichází za mnou, ale je větší, protože tu byl dříve než já.“ Z jeho plnosti jsme byli obdarováni my všichni milostí za milostí. Neboť Zákon byl dán skrze Mojžíše, milost a pravda se stala skrze Ježíše Krista. Boha nikdy nikdo neviděl; jednorozený Syn, který je v náručí Otcově, nám o něm řekl.“ (Janovo evangelium 1:1-18)

Jeremjášovo proroctví 31:7-14 a Žalm 147

Jistoty

Jsou věci, které se stanou a nám zapadne jazyk a nezmůžeme se na slovo. To se prostě nedá komentovat, alespoň ne hned. Je to tak silné, že prostě musíme počkat. Janovo evangelium nepřevzalo koncept zdrojových poznámek těch předchozích evangelií, ale komentovalo osobní zážitky apoštolů a další skutečnosti trochu jinak. V těch komentářích jsou ale čerstvé poklady. Jazykové, významové a velmi osobní. Hned ten první list nalinkuje naši pozornost k některým důležitým věcem:

1. Zpozorníme, protože máme pocit - a to oprávněný - že se tu čte z prvních listů hebrejské Bible. Slyšíme o stvoření, protože jsme s apoštolem Janem až na počátku. Ježíšův život není druhou šancí, další kapitolou a nápravou nepovedeného světa, jehož stvoření Bůh lituje.¹ Slovo, život a světlo, které se promítají na Ježíšově osobě, ty jsou taky od počátku. A my jsme taky od počátku v jeho srdci. Jak píše odvážně apoštol Pavel do Efezu (1:4-6), totiž, už na počátku, tedy v Kristu, který byl na počátku, dokonce před stvořením nás v tom Kristu Bůh vyvolil... No, jen si to přečtěte z dnešního čtení v epištole. To nám dává smysl celého života. Jsme milované Boží děti.
2. Ježíš nepracuje nikdy sám. Nechce strhnout pozornost jen na sebe. Pracuje v týmu. A zachovává každému jeho osobnost, ctí ji a respektuje. To se nijak nevyklučuje s tím, že on je jedinečný a první. Svou velkou pozornost pro práci těch druhých dává často najevo. Hned na začátku evangelia se píše o Janu Křtiteli. Jan Křtitel nepůsobí jako nějaký kaplan vedle děkana, jako předskokan anebo jen nějaký člověk, který si přivlastnil alespoň na chvíli záři světla z jeviště. Ne. Jan Křtitel byl Ježíšovým kolegou, který měl svou důstojnost a především předával svědectví o Ježíšovi. Svou práci dělal bez soutěžení. Janovi a jeho službě patří velká část té první kapitoly evangelia (1:19n a dále). Ježíš zářil sám ze sebe, ze svého vlastního zdroje. A to jeho světlo je mocnější, než sluneční záře, která drží život díky fotosyntéze. Jan Křtitel byl takovým Měsícem odrážejícím slávu Slunce. Ježíš je více, než Slunce, je světlem, které působí život, tvoří zcela od začátku. A každému, kdo přichází na svět, dává smysl existence.
3. Ježíš je porodník. Jako dobrý rabín přijímá žáky a věnuje se jim a vším, co je naučí a čím s nimi žije, je doslova nově rodí. Později to vykládá židovskému učenci Nikodémovi² u nějž předpokládá, že tomu dobře rozumí, protože právě tohle zná a umí. Jenže on to neví, Nikodém to zřejmě sám nezažil a proto to také nedělá. Ten, kdo učí jen přednáškami, literaturou, strachem ze zkoušek a majestátem své velikosti, ten riskuje motivaci žáků, jejich zasvěcení a lásku ke svému obo-ru.

¹ „I viděl Hospodin, jak se na zemi rozmnožila zlovůle člověka a že každý výtvar jeho mysli i srdce je v každé chvíli jen zlý. Litoval, že na zemi učinil člověka, a trápil se ve svém srdci.“ (Genesis 6:5n)

² „Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo znovu, nemůže spatřit království Boží.“ (Janovo evangelium 3:1-21)

Být se svým učitelem, jíst s ním, chodit s ním, přemýšlet s ním a hovořit s ním, to je nový svět. To je doslova nová existence. To není manipulace, oblouznění a nadšení, které vyprchá. To je genetická změna. A tu potřebujeme. Nemá smysl stýskat si na rodiče, učitele anebo politiky. Má nesmírný význam dělat to správně. Dát nahlédnout do motivů, běžného života všedních dnů i svátků, do zápasů a složitostí. Studentům dát čas a podrobit se připomínkám. A to má moc. Rodí to nové a dospělé jedince, kteří pohnou světem, protože vyjdou z víry, kterou jsme jim předali.

4. *Pravda a láska zvítězí nad lží a nenávistí.* Tenhle *mem* podle svých vlastních slov vymyslel Václav Havel rychle a spontánně. Potřeboval něco říct na závěr nějakého proslovu.³ Časem mu ale dal velký a širší význam. Lidé si ta slova také dobře zapamatovali a opakuji si je dodnes. Tomáš Sedláček, současný ředitel knihovny Václava Havla, pročítá a zpracovává poznámky pana prezidenta a říká, že je za tím *memem* celý filozofický systém. Máme smysl života v laskavé pravdě a pravdivě lásce. Navzdory všemu. Ať panu prezidentovi zůstane jeho skvělé vyjádření a s ním všechna čest.

Ježíšovi přičítá Jan evangelista jiný *mem*: On je ten Syn, plný milosti a pravdy... A ta *milost a pravda se stala skrze Ježíše Krista*. Všimli jste si pořadí, které se v textech důsledně dodržuje? Milost a pravda. To je obrácené tvrzení. Jinak, než tu dvojici používá Václav Havel. A ještě posouvá význam té lásky. Milost je láska vztažená k nám lidem, do obyčejného lidského příběhu. Láska se dotýká jednotlivých kapitol a dějů našeho lidství. Je to projevená láska. A po ní teprve přichází ta pravda.

To pořadí je důležité! Těm, kteří se nám nelíbí a nesdílíme jejich pohled na svět, většinou předkládáme pravdu a její důkazy. Řekneme to bez obalu. Přečteme jim jejich vinu. Doma u kuchyňského stolu, na náměstích, před televizorem. Pravda je jasná!

Ale i kdybychom měli opravdu všechny informace, abychom pravdu vyjádřili bez otazníků, tak s tou pravdou nic nezmůžeme. Stále se vracíme na začátek a kroutíme hlavou, jak je možné, že to těm druhým stále nedochází a že jsme ještě nikam nepostoupili. I to je pravdivé jen z části, protože ve skutečnosti jsme v mnohých věcech postoupili. Nastaly velké změny. A je na místě vděčnost. Ale stává se, že nás sevře úzkost, že jsme zase tam, kde jsme už jednou byli, občas se točíme v kruhu a nevíme jak dál.

Dopřejme si milost, milost pro sebe, pro druhé, milost vůči světu, politikům a oponentům. Říkejme své odlišné názory laskavě, bez nátlaku a s pochopením. Rozhodně a vytrvale! Pravda má svou sílu i bez hněvu, osočování a křiku. Pravda přichází v té lásce a v naší osobnosti a jejím příkladu. A to i před dětmi, které tím příkladem ovlivníme nejvíce. Ale i u těch, u kterých bychom to vůbec nečekali. Důvěřujme Duchu svatému, že si to zařídí...

Pane Bože, s údivem pozoruji vločky sněhu a sluneční svit. Zároveň mne bere hrůza nad tím, co jsme z toho tvého stvoření udělali. Smiluj se!

Kriste, Pane, možná někdy měli tví oponenti zčásti pravdu, ale tys měl dlouhý dech. Tou pravdou jsi ty sám a potreboval jsi, abychom na ni všichni přišli. Díky za tvou milost a smiluj se nad námi. Duchu svatý, měj se mnou strpení. Já prostě nedokážu čekat, až to lidem dojde. Ztiš mne, dej mi víru a laskavá slova, která nakonec vedou k pravdě.

³ <https://www.facebook.com/share/v/17fvC3muBV/>